

Makfa ar pefuhtischanu
par pasti;
par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Maksa bei pefsuhtischa-	
nas Rihgū:	
par gadu 1 rub.	— kap.
" puſ̄gadu	55 "
" 3 mehnetschi	30 "

Mahj. w. teel isdohls fest-
denahm no p. 12 fahloht

Mafsa
par fludinachann:
par weenas fleijas fmallu
ralstu (Petit)- rindu, jeb
to weetu, lo tahda rinda
eenem, mafsa 10 lap.

Kedzīja un ekspedīzija
Rīgā,
Ernst Plates bilschu- un
grahmatu - drukatawā pēc
Behtera basnīzas.

Mahjas mees.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpaschneeks un apqahdatajs.

Mahjas wees is naakt ween reis pa nedefu.

Nº 37.

Sestdeena 11. September.

1876.

• Habitats

Saunakahs sinas. Telegrapha sinas.
Ge fch semes sinas. No Rihgas: gubernatora pahrbraukschana, — isslubinajums, — spreduumi. No Behfim: krabpschana. No Kurjemes: tu-reenos buhschana. No Leel-Iwandes: lauku raschojumi, — daschas nebuhschana. No Lehrpatas: pagastia wezalo sapulze. No Kornas: peekerta jagschana. No Peterburgas: general-adjutanta faslimschana. No Kronjades: peezehlees mironis. No Maslawas: karohgs. No Baranes-Pohles: mahnu tizba. No Saramatas: jauna skola.

— mahnu tīziba. No Saratovas: jauna flota.
Ahrsemes sinas. No Frānzijs: Mak-Mahons. No Itālijas: augstfir-
iba. No Londones: Bulgari pateiziba. No Serbijas: lata-buhšana,
— meera nolihgumi, — vien pahrgrohsīchana. No Rūmenijas: Turcījas
stājums. Numinijos firstam. No Semlinas: lata-buhšana. No Indijas:
plebīgi svebri.

Rahds wahrs paht mahautjibu. Utbildes. Tirmint. Norahditschana.
Peelikum à: Juris Mulsuberis. Graudi un seedi.

Saunafahs finas.

No Rīhgaš. kā „Wald. wehst.“ laſams, iad ſchi gada rekrubſchu dohſchana uſ Baltijas gubernijahm iſdaliſchotees ſchahdōs ſkaitiſ, un prokti Widſemei jadohd 2447, Kurſemei 1541 im Igaunii ſemei 849 rekrubſchi.

No Telgawas. Muhju augsts kungs un Keisars, kā „Wald. websti. sīno, ir uš ministeru komitejas preefchā-līk-šanu apstiprinājis statutes (līkumus) preefch weenās no barona A. v. d. Osten-Sōken, barona A. v. Drachensels, barona R. v. Manteußel, grafa J. v. Anrep-Elmpt, bankas-tunga A. Westermann un wīspileadwokata I. Bokompff-Lauze dibinajamas Kurzemes akciju-beedribas preefch dselsē-lectu-leefhanas un preefch semkohpju mašchinu taisīshanas un fatāsi-čangas.

No Wihnes atnahkuschas tafs finas, ka Turku waldiba
soncem kara-wedoneim dewuze to pawehli, lai tee nefahkoht
usbrukuschanas kazu, tas ir, lai wini tik tad karojohi, kad wi-
neem usbrukuschanas.

No Londones. Anglu awise „Teims,” Turzijas meera nolihgumus pahrpreestdama saka un pee tam paleek, ka tee naw peehemami. Pawisam ne-efoht atlaujams, ka Turku saldati tisku eelitti Serbijas zeetohkshaobs, jo ta buhtu pahhwiga draudeschana preefsh jauneeem nemeereem, kas ari waretu Eiropas meeru traujeht. „Teims” issaka tahs dohmas, ka Eiropas valstis waijadsetu natureht sapulzi, kura loi pahrpreestu, sem kahdeem nolihgumeem meers Turzija noqruntejams.

No Belgrades. Serbijas ministerija us Ranko Ulomitscha preeckslifumu nospreduje, us Drinas upes krastu, kas atrohdahs Serbijas rohbeschâs, eetaisht apzeetinatas weetas. Plaščakas finas pahr ſcho leetu neteek islaistas. Lihds ar ſcho

juu pa telegraſu atnahza ari taha, ka Serbijas laka-pulki
atrohdotees tai labakā buhīchanā.

No Semlinas. Generalis Tschernajews aislaidis pēe Serbijas firsta telegramu, ka kara-pulkos waijagoht isdariht pahrgrohsfchanu, jo tiklab fchaujanmu rihku ka ari fchaujanmo leetu fahkoht truhkt, un Tschernajews tikai kahdas 11 jeb 14 deenos waretu turetees bes eerohtschu un pulwera jaunas fuhfchanas.

No Turzijas. Turzijas waldiba peenehmuse pameeru, baididamahs, ka winai pameeru nepeenemoht Kreevijs to neeraudisitu par kara-eemieslu. Midats-Bascha eerauga pameera-peeñemšchanu Turzijai par vasemošchanu un tamdehi gribohf no sawa deenasta atkahptes. Tee fosti pretojotees meeram; bet sultans, Turzijas buhschanu skaidraki išprasdams, nau meera pretineeks. Winſch pats no laba prahtha trihs prajumus is meera nolihgšchanas atlaidis. (Statees to ſau no Konstantinopeles.) Turzijas waldiba eſoht iffamisuſehs, atſiv-dama, ka neweena Eiropas walts naturahs us winas puſes. Tas no Maſkawas Iſchernajewam ſuhtichts karohgs tika tai 7. Septemberi no tureengas metropolis eeſwehtichts.

No Konstantinopeles. Turzijas valdiba javeem weetneekem ahjemēs aisslaiduſe to ſinn, ka wina ar wiſu ruhpibu eſoht eezeblufe komiſiju, kas lai iſpehitiſt waras darbus Bulgarija. Schinī komiſija eſoht eezelti neween Turki, betari Greeki un Bulgari, tamdeht wareſchoht zereht, ka iſmekleſchana notiſiſchoht taiſni. Wainiæe teek uſ weetas foſhdi.

— Pa telegrāfū atnahkūšas finas, ka Turzijas valdība
sāvus pārījumus meera nolīgīšanas deht pārgrībījūfe;
vina no sāveem pārījumeem atlaisch: 1) Turku saldatus
celikt Serbijas zeetohkīnōs, 2) Serbijas tāra-pulkus pama-
sīnaht un 3) Serbijas dīsīsētēs nemit sāvā finā.

No Griezijas teek ūnohts, ka Griezija leekohit ūnus kar-pulkus isrihohit, lai buhtu us karoschanu gatava, ja tahds politikas brihdis atnahktu.

Telegrafo finas.

No Berlines, taì 9. Septemberi. Keisars Wilhelms nobrauzis us Stuttgarto kara-pulkus pahraudsiht. — Leek iſfazitas tahs dohmas, ka us kara-lauku tilſchoht pameerts noſlehgts no tschetrohnm nedetahm. Karodami pulki paleek ſawas weetās un nedrihſt nekahdus jaunus kara-pulkus pecnemt (tas ir, ſawus pulkus pawairoht). Montenegro ir pameeru peechmuſe.

Geschäftsemes finas.

No Rīgās. Vidzemes gubernatora fungs, barons Uerfūll tai 5tā September pahrabrauza no ahrsemehm un usnehma atkal gubernas pahrvaldīšanu.

— Vidzemes gubernijas valdība gubernijas avijses atgab-
dina Vidzemes semneku pagasteem, ka li nu pahrdewejeem
jašargāhs no li nu ūmaitaſchanas un no jeb kuras zitas
krāhpiugas buhſchanas vee ūwas prezēs pahrdohiſchanas, ih-
paſchi no li nu ūlapinaſchanas, un ja tas tomehr notiku, tad
tahdi pahrlahpeji tiks pebz likumeem vee atbildeſchanas ūaukti.

— R. L. b. runas wihi išgahjuſčā ſwehtdeenā ſawā ſapulzē ſpreeda vaht daschahm ſwarigahm leetahm, no fu-rahm kahdas ſche peemineem: 1) Vahe palihdſibu Turzijas Slahweem tika preeſčā liks, lai beedribas dohtu par welti sahli un gaifmu preeſč nodohmata konzerta, minetam mehrkīm par labu, un lai dahwanas, kas turpmak tiktu eemestas bee-dribas palihdſibas lahdē, nahktu par labu tik Turzijas Slah-weem. 2) Vaht palihdſibu Iwana Hūmillera palizejeem. Hūmillers bija ari weens no teem, kas ſawu dalu pēc R. L. beedribas dibinaſchanas strahdajis, un Rīhgu aſtahjis wiſč arveenu mībtā peemina patureja mineto beedribu, un ik ga-dus tad ar ūdribas ſwehtkeem atſuhtija ſawu apſweizina-ſchanu. Schogad wiſč bija atſuhtijis to ſweizinaſchanu: „Es un daschi weenadās dohmās buhdami tukſchojam ſawas glahses lihds pehdejam pileenam uſ tahs mums wiſeem til dahrgas beedribas plaukſchanas un ſekmīgas darboſchanahs.“ Kad nu Hūmillers zaur ſenaku darboſchanahs un wehlak iſ-rahdito draudſigo prahtu pelnijis beedribas eewehtroſchanu, tad uſ beedribas preeſčneeka preeſčlikumu runas wihi eezebla komiſiju, kas lai gahdatu preeſč Hūmillera atlizejeem, jo wiſč paſchōs wihra gaddōs aifgahjis uſ muhſchigo duſu. 3) Vaht beedribas nama pahrbuhweſchanu. Bija atſihts, ka buhtu derigi, kad beedribas nama ruhmes tiktu pahrgrohſitas. Preeſč tam tika eezelta ihpaſcha komiſija, kas nahkoſčā waſarā to iſdarihs.

No Zehsim. Sche Zehsis bija pawifam sawads fabrikants erradees, prohti: wisch pahrdewa tahdu pulweri, kas fargajohf lampas un zilinderus no plihshanas, daroht, ka degdaimais petroleums meeſai neſkahde, ja usliſtahs, un beidsoht daroht lampas uguni gaiſchaku. Pulweris ifſlatijahs veleks. Jaw daschi bija ſcho pulweri virkuschi, kad weenam gadijahs atraſt, ka flavenais pulweris tikai prasta ſahls un ar tinti pehrweta ween tikai ir. Nu waijadſeja fabrikantam ſawu pulweri atpakat nemt un pirzejeem naudu ifſmakſah, jo tas tika preefſch teefas ſaukt. Fabrihnahs gan, ar kahdu ifmanibu wiſch pratis laudis wilt. R. Matscherneeks.

No Kuršēmēs. No Leepajās un Rīgās ir baptisti 1868. un 1869. gadā wišpirms Jelgavā apmetušchees; bet no jchejeenes winaem bij atkal ja-aiseet, jo laudis fahka drihs ween wini jaunai, ne-iskohptai gudribai pretotees. Tee tad aisdewahs us laukeem, kur tee zereja wairak laimes panahkt. Ziti aisslihda us Bauflas un Rundahles pusi; ziti us Me- schamuišchneekem, Leel- un Jaun-Platoneežcheem; ziti te pat Jelgawas tuwumā — us Leel-Wirzawneekem un wišwairak uš Krohna-Wirzawneekem. Bauflas pusē, Rundahležħos, Leel-Wirzawneekos un Jaun-Platoneežħos wini bij dasħħus żawaldhijmajużchi. Jaun-Platoneekos wini nahja dasħħas weet-tas it leelās jaqruħiż-čanās ar lutertizigeem, ta' ka ari tee-

fahm te faws darbs bija, un daschi labi baptisti dabujuſchi nedelu Jelgawas zeetumā pāſehdeht. Kaut laudis wiſur buhtu til mohdrigi, ka wini alashc vee laika ſinatu pret ſcheem un ziteem tahdeem wiſpahrigas attihſtibas grauſejem iſturetees! — Ohtdeen, 24tā Augustā ſch. g. ceſahka H. D. Bahra kunga jauftais kohris ar pawairoteem ſpehkeem un jaunu ſpīrgtumu fawas mahzibas-ſtundas. Tahdā wihsē drihſi attal dīrdeſim, wiſpiems Latweeſchu Annas bañizā no ehrgelehm, preefch-ſhmigu forata-dſeedaſchanu. Lai weizahs puhlini klauſita-jeem par labu un dſeedatajeem par gohdu! — Teek ſinohiſ, ka Leel-Behrſes Lambertu-ſirgs (vee Dohbeles) tilſchoht iſhogad preefchā ſtahwoſchu ſchihdu-ſwehktu deht zetortdeen, 23. September noturehts. — Kuldiga un Semitē ſpehleja 29tā Augustā ſch. g. Latweeſchu teateri; Kuldiga ſpehleja Kuldigas diakoniju-namam par labu. — Ap Leepaju tagad ſahlkoht ari maſgruntneeki, kuri mahjas cepirkuſches, ar ſi-geemi greschamas kulamas-maſchines eegahdatees — un wiſi, kuri tahdas maſchines jaw turoht, atſihſtoht darba ahtru weikſhanohs un labo ſalma-ehdamo, ko lohpi, — ir pat ruļu-ſalmus — ar gaheodu muti ehdoht. Ar maſchinu ku-koht, atlezoht, ohtrik dauds ſalmu un lohpeem zaur to tee-koht ſmekigaka bariba paſneegta, neka kād ſalmi ne-eſoht kalteti, bet mihiſti un fuligi. Tahdus rugaju ſalmus gohna mihiſki ehdoht, neka paſliktu ſeenu.

No Peel-Iwandes (Kursemē netahlu no Kuldigas) mums preefuhitihs fchahds rafits: „Ari zeen. „Mahjas weesa“ lasitajeem ejmu nodohmajis, ko no muhju pujs pasinoht. Gan ne-efam wifai leels pagasts, bet tomehr mums pafcheem fawabasniza un prahws muhra skohlas nams ar teejas namukohpā. Mahjas jaw gandrihs it wisi efam par dsmittahm eepirkuschi un zeram, ja Deewa lihdshehs, it laimigi zauri tikt. — Schogad mehs gauschi ar leelu faufumu tikam pemekleti, kas, kā prohtams, semkohpjeem nebija pa prahtam, lauka augleem peenahlamu mitrumu atraudams; bet tomehr Deewa mums fawu fwehtibu pawisam nebija atrahwis. Lai nu gan ne ta, kā augligōs un mitrōs gaddōs, tad tomehr istikshanas teesa ir dabujama. Lini mums bija par dašju gadu wairak. — No sagieem, uguns-grehka, bahrgeemi laiteem un stiprahm wehtrahm, paldees schehligam Deewam! neko dauds ne-efam aishremti. Ta nu to labo puji peeminejis, ari newaru to launo atstaht nepeeminejis, prohti: eefchanu frohguballes un puifchu naakts-wasaſchanohs, kas pee mums deesgan stipras faknes laibufchais un ja pagasta waldischana jo zeetafi un stingrati us tam neluhlohs kā lihds fchim, tad gan fchis grehku- un tumfas-darbs tik drisks nebeigfees. Nu tik pat tai no 29ta us 30to Augustu bija muhju pagasta puifchi, lihds kahdeem 30 fawahkuſchees R. frohgā ut tur labi pedschruſchi, jeb kā wini mehds fazicht: „Iohbu us taiſijuzchi,“ fahkuſchi ar R. pagasta puifcheem kautees, kur gan daſhs labs zauru galwu dabujis; bet kad nu weeneem taiſniba kā ohotreem, tad ari kats nes, ko dabujis, un tahdas kauſchahnahs jaw gandrihs katra reiſi pee mums frohguballes mehdi notikt. — Rauns redsoht, kā tahdas frohguballes jaunekti, it kā muſchmires ſa-ehduſchees, weens gar ohtru ſtaiga un reisahm beslaunigus grehka pilnus wahrdus pahr luhpahm laisdami, iħsti fawu goħdu ziteem iſrahda. Weblejams buhtu kad tahdas fapuljeſchanahs un paluſteſchanahs (kas finam, ja taħs goħdam noteel, nebuhtu par laumi) newis frohgħesi kā lihds fchim, bet mahjās jeb zitħas kahdās weetħas kahrtig,

un apakſch usraudsifchanas notiku. — Tapat ari vijschu naikts-wasaſchanahs, kas ir weena no wezahm tumſchahm pagahau laika eeraſchahm, ari deemschehl muhſu deenās wehl netohp atſtahta, bet ar leelu preeku us preekſchu dſihta. Gohdigam zilwekam netihk ne klausitees, kas tahdās naikts wasaſchanās mehds notiku; kā tur newainigahm ſeltenitehm gohds tohp tihri apakſch kahjahm mihts, zik tur beſkaunigu un beſdewigu wahedu naw jadſird, zik lauſchanahs un gahniſchanahs tur nenoteek, zik laumumi un blehſchu gudribas tur neeek paſtrahdatas, — un kas to war iſteikt, zik Deewam un zilwekeem nepatiſkami darbi eekſch tahdahm naikts-wasaſchanahm neeek iſdariti! Tapehz buhtu wehlejams, ka pee mums ari drihſumā tapat, kā „Mahjas-weefā“ laſijam, ka Brohzenes pagasta ſaimneeki noſpreeduſchi, ka meitas lai negul laukā, bet katrai buhs iſtabā ſawā weetā guleht, un vijschi atklai pehz likumeem kā waſanki ſtrahpejami, tad ganſchiſ launs eeradums drihſaki tiku iſdeldehts.

R. Steiguts.

No Tehrvatas. Kā tureenas Wahzu awise („R. D. Zg.“) fino, tad tai 28tā Augustā Tehrvatas aprinka (kreis) pagasta-wezakee un ſtrihweri noturejuſchi ſawu pimo ſapulzi. Vija ſanahkuſchi 134 pagasta wezakee; tikai 3 pagasti bija beſ weetneeleem palikuſchi (tas ir, winu pagasta wezakee nebijja nahtuſchi). Ka tahds leels pulks nu no laba prahka ſanahkuſchi, tad ta ir ta labaka peerahdiſhana, zik lohti bija wajadſigs, ka tahdas ſapulzes fahka noturecht. Kad weens if ſanahkuſcheem bija klahbtuhdamohs apſweizinajis un us ſapulzes noluhtu norahdijs, tad ar leelu balju-wairumu tika par ſapulzes preekſchneeku cezelts Tehrvatas brugukungs G. v. Gersdorff. Bahrfpreefchanas tika noturetas pehz ta jaw fastahdita programma. Sihmejotees us galwas-nandas peedihſchanu no tahdeem, kas zitds pagastos aifgahjuſchi dſihwoht, tika noſpreests, ka lai kats pagasta wezakais usnemtohs if gada ſtingri pahraudiſht to ſweschineeku galwas-nandas grahmatas, kas wina pagasta uſturahs. Zaur ſchahdu ſawſtarpiſu ſapulzi pagasta wezakee tiku atžwabinati no tahm garlaizigahm un daschreis weltahm puhlehm, ſawus pagasta veedrigohs pa ziteem pagasteem melleht (lai no teem galwas-naudu waretu pedſhi). Sihmejotees uſ ſirgu ſagſchanu weenojahs tahdās dohmas: Kad kahds ſirgs teek noſagis, tad to tuhdat waijaga ſinannu dariht. Ari par lohti derigu tika atſhīs, kad beedribas tiku zeltas, kuru lohzeļka peenahkuſis buhs, pee ſagtū ſirgu mefleſchanas peepalihdeht. Sihmejotees us to buhſchanu, ka lai waſankus waretu pee darba peefpeest, iſſazija tiks dohmas, ka buhtu eetaiſami tā noſaulti darba-nami, bet gala-ſpreedumi tika atlīti us nahkoſcho ſapulzi. Sihmejotees us to nebuhiſchanu, ka pa naiktm jauni laudis aptahrt waſajahs, atrada par derigu, ka tahdi jauni laudis kā ari ſaimneeki, kas tahdu nebuhiſchanu atlaui, tiku pehz likumu ſtingribas apſtrahpeti. Sihmejotees us tam, ka nereti noſeedneeku un waſanku nebuhiſchanā zaur tam teek pabalſtita, ka wini krohgōs uſturahs, — us tam ſihmejotees ſapulzes preekſchneeks norahdijs us to likumu, pehz kura tikai ūtineeleem pehz vultſten 10 wakarā atlants krohgōs uſturees. (Skatees iſgahjuſchi M. w. numurā to ſiu no Widſemes ſemela puſes. Red.) Kad beidſoht ari bija bahrfpreeduſchi pahrt tam, kurek buhtu tas iſdewigakais laiks preekſch zeta ſataiſchanas, tad cezehla komiteju iſ peezeem lohzeļiem, kureem tas iſdewums, to laiku preekſch nahkoſchas ſapulzes

noſpreest un programu preekſch tiks fastahdīt. Mineta komitejā tika eeſehleti: brugukungs G. v. Gersdorff, pagasta ſtrihweri ſapp un tee pagasta wezakee Jānes, Rūns un Šukl. — Scho ſiu paſneedsam ſaweeem laſitajeem, lai wihi pahrdohmatu, waj ari Latwieſcheem nedereku, ka wihi ſchahdas ſapulzes noturetu, attauſchanu us tam iſdabujuſchi.

No Rownas (Rownas) tai 27tā Augustā, kā „Goloſ“ ſino, tikuſe no fahda tureenā ſameraleefas deenastneeka Malewski apſagta Rownas renteja. Iſſagti tika 400,000 rublu. Saglis, kas ſew wiltu paſi bija apgahdajis, ſteidsahs ar ſawu ſahdsibu uſrohbeschahm; bet polizejai zaur ſawu weillibū iſdewahs ſagli nokert. Nebija 40 minutes pagahjuſchā, kad polizeja pahr nodaritu ſahdsibu dabuja ſiu un tad tuhdat fahka ſaglim pehdas dſiht. 14 werstes aif Rownas wihi ſagli ar wiſu ſagto naudu dabuju rohkā.

No Pehterburgaſ. Viſi ſchim wiſas leetas, kas us Pohlijs ſihmejahs, wiſupirms tika apſpreestas kanzelejā preekſch Pohlijs leetahm un tad tik apſtiprinaschanai tika preekſchā liktas. Tagad zaur wiſu augſtakō ukaſu waldidamam ſenatam ir paſehlehts, kanzeleju preekſch Pohlijs leetahm no 1ma September ſch. g. flehgt un tiks wihi ſiju ſchahdas darifchanas iſdaliht us peenahzigaſm ministerijahm.

No Reisara Baſcha kanzelejas 3ſchā ſodatas wiſpahwadneeks un ſchandarmerijas wiſkomandeeris, general-adjutants Bgtapows, muhſu augſtu Rungu un Reisaru pawadoht no Dējas us Jaltu, eſoht us ſuga dabuijs ſmadsen treezeenu; eſoht mas zeribas, ka wareſchoht atweſelotces.

No Kronstadtes ſino Pehterburgaſ awise („Peterb. Lioſokš.“), ka tureenā ſapſehtu baſnīza pa to laiku, kad likka pahtarus turejuſchi, likkis no ſahrka vezeblees. Klahbtuhdamee to redſedami tā pahrbihjahs, ka ar leelu ſteigſchanahs pa baſnīzas durwim ſteidsahs ahrā, pee ſam daſchs labs dabuja ſipru ſeedeenu un gruhdeenu. Tas no ſahrka vezeblees, kas tikai bija bijis pamiris, rahmeem ſohleem iſ baſnīzas iſgahja un apakſch fahda kohka noſtahjahs. Drihſ pehz tam preesteris pee wina ſeegahja un fahduſ wahrdus ar wihi runajis, wihi lika us mahjahm pahriweſt.

No Maſkawas. Kā no tureenā teek ſinohts, tad Maſkaweeſchi ſametuſchi naudu un paſteljejuſchi preekſch generala Uſhernajewa dahrgu karohgu, kas maljs 5000 rublu. Scho karohgu likuſchi baſnīza eefwehtih un tad to noſejuſchi diwi wiſnēekeem, kas lai to nowedoht us Serbiju. Par karohga neſeju peedahwajeſ ſahds ſeldwebelis, Štſherbina wahrdā, kas ir duhſchigs wihrs un lauſchanā iſweizigs, jo wiſch Kawkaſija 23 gadus deenejis un 254 lauſchanās tur bijis.

— Kā tureenā awise ſino, tad no generala Uſhernajewa peefuhtiti Šlahwu komitejai ſchahdi telegrami: Tai 2. September. „No Deewa puſes ſuhtat mums ſaldu ſchinelus, tapat ari ſiltus mehſetus preekſch ſcreewu wiſnēekeem. Laiks paleek aukſts un tahdas leetas (prohti mehſetus un ſchinelus) ſchē nekur newar dabuht. Ja warat, tad ſuhtat ſawus ſuhtijums ar ahtreem dſeſſzela-brauzeeneem (eſtra-brauzeeneem), no Deewa puſes, zik ahtti ween warat.“ — Tai 3ſchā September. „Luhdu, wiſu drihſaki ſuhtih 600 pahru ſcreewu ſahbaku preekſch ſcreewu ſaldateem. Kahju aparu ſchē ſipri pheſch, tapet ſchahds ſuhtijums buhtu lohti derigs. Labi buhtu, kad ſuhtice ſahbaki buhtu no daschada leeluma.“

No Baranes-Poles. Kā Rijewas awise ſino, tad Baranes-Poles zeemā notijsis atgadijums, kas rahda, kahdai mahau-

tizibai turkauis padewuschees. Tai 14tā Augustā atrada, ka kahdas 3 gadu wezas meitinas kāps tizis uskrakts un meitinaš lihkam laba rohka nozirsta un waſka krusts no kruktim nozirnts. Polizeja to finaht dabujufe fahla to leetu ismekleht un drihs ari iſſinaja, ka kahdas feewas is kaiminu zeema to kapu us-rakusches un tāhs meitinas rohku nozirkusches, kā ari to krustu panehmusches, lai waretu labaki un drohſchaki ſirgus sagt, jo winas efoht, tā minetahs feewas teiza, no ziteem sageleem dīrdejuſches, ka waroht drohſchi sagt, kad apgahda-joht behrina lihka rohku un waſka ſwezi no lihka. To ſiveži eeleekohi lihka rohka un rohku ar ſwezi noleekohi tāis mahjās us lohgu, kuru gribohi apsagt, tad wiſus mahjas kaudis pahnemoht breežmigs meegs. Tahdeem mahneem tizedamas minetahs feewas bija to noſeegumu isdarijuſches. Noseedsnee-jees ir ſanemtas zeeti un ſtahw tagad iſmekleſchanā.

No Saratowas. Kā „Wald. wehſt.“ ſino, tad tai 15. Augustā ſch. g. tika Saratowā eefwehtita ta no Saratowas ewangeliuma-lutertizigas draudses dibinata 2 klasiga elementar-fkohla. Skohlas namu, kā ūairak nela 18.000 rublu iſ-makſajis, lizis par ſawu naudu uſbuhwetl Saratowas kaufmanis J. J. Seifferts un tad to minetai ſkohla dahwinajis.

No Jaltas. Kā tai ſinā no Pehterburgas peeminejam, tad muhſu augsta Keisara Paſcha kanzelejas ſchachas nodatas wirtspahrwaldneeks, general-adjutants Potapows dabujis ſma-dſenu ſatrihzinuſchanu. Tagad nu no Jaltas atnahkuſches ſinas, ka general-adjutanta Potapowa ſaſlimuſhana valikuſe wahrigaka. Slimneekam aklal bijis jaſahrzeſch jauns ſma-dſenu treezeens, tā ka ahrtes weenprahigi ſawas dohmas iſ-fazijufchi, ka ſlimneeku newaroht us Pehterburgu tagad west, winam ſchim brihſchahn wehl jaſalek Jalta.

Ahrſemes ſinas.

No Franzijas. No tāhs iſgahjuſchā numurā ſinotas Mak-Mahona zeloſchanas pa Franziju kahda ahrſemes awise pa-stahsta ſchahdu atgadiju: Sili bahnusi bija dauds lauſchu ſapulzejuſches, lai waretu republikas preefchneku Mak-Mahonu apweizinhalt. Wagonu rinda ſtahweja un Mak-Mahons patlaban gribēja wagoni eekahpt, kad kahda weza weza mahmina zaur lauſchu pulku zauri ſpeedahs un ar aſarahn azis Mak-Mahonam tuvojahs, iſſaukdam: „Es wiſu wehl weenreis gribu redſeht preefch ſawas mirſchanas!“ Mak-Mahons veenahza klah, runaja kahdu brihtinu un tad ſneedſa mahmina rohku, kā ſawas ſteiſt. Schi weza mahmina nebijā nekahda zita kā Mak-Mahona bijuſe emma, Reno gaſpascha, kā ſaw bija 89 gadus weza un tāhu zelu braukufe, lai ſawu bijuſcho audſelni wehl reis dabutu redſeht.

No Italijas. Marokas sultana fuhtni pa Italiju zelodami, wiſas Italijas pilſfehtas, kurās wiſi ilgaku laiku uſturejahs, ir iſrahdijuſches par lohti dewigeem un labdarigeem pret nabageem un truhkumu zeesdameem. Ihpafchi weens at-gadijums lohti eewehejams, kuru ari ſchē paſtahſtisim. Tas bijis tā: No Florenzes us Turinas pilſfehtu brauzoht mineem Marokas fuhtneem tika iſſagta naudas ſuma. Oscha-noni (Giagnoni), tā to sagli ſauza, bija tai brihdī, kad wiſu gribēja zeeti ſanemt, if lohga iſgahſees un kriſdams tā ſati-tees, ka drihs nomira. Nomiruſchais ſaglis atſtahja ſeeuw un behriniaus bes apgahdneeka. Augſtſirdigais Marokas fuhtnis, Hadgi Mahomeds wahrdā, atſchēkinkoja wiſu ſagto nau-

das ſumū, kahdu 5000 rublu muhſu naudā rehkinajohi, ko drihs rohka dabuja, ſagla atraitnei un bahrinem, lai wineem, bes apgahdneeka buhdamrem, nbuhtu truhkunā jazeeſch.

No Rohmas teek ſinohits, ka tai 5tā September tiluſches Neapelē un Turinā noturetas lauſchu ſapulzes, kurā ſa-pulzejuſches ſawas dohmas iſfazijufchi kriſtigeem Turzijā par labu.

No Reapeles. Italijā, ka jaw laſitajeem ſinams, dauds to laupitaju, kā ſereti, ihpafchi ſenakos ſaikos, drohſchi ſaw galwu pažebla un wiſeem bagateem zelineekeem bija par bref-mahm. Schobs ſaupitajus mehds noſault par „brawo'iem jeb par „bandihteem.“ Tagad nu naht ſinas, ka tee tā no-faultee „brawo“ nodohmajufchi iſlaſt ſawu ihpafchi awiſi, lai wineem buhtu ſawā ſtarpa kahds faſiaſchanahs rakſts. Janogaida, kad ſchī awiſe iſnahks, kahdi buhs winas lihds-ſtrahdneeki un kā paſte ſvehs ſchō awiſi brawo - laſitajeem peestelleht.

No Londones. Ta Anglu awiſe „Daiki-Nuhs“ (Daily News) dabujufe pa telegrafu preefuhtitu pateizibas - rakſtu iſ-Bukarestes, kā ſinetas awiſes redaktoram preefuhtihits un Lat-weſchu walodā tulkohts tā ſkanetu: „Bulgari tauta atrohd ſawā pahlveleka pohtā gaſigu apmeerinaſchann eelſch tam, la augsti gohdajamas Anglu tautas leelaka data ſawā ſapulzes iſfazijufchi ſawu drauga prahtu Bulgareem par labu. Wiſe gohds un muhſchiga pateizibu teem augſtſirdigeem tautu brih-wibas aifſtahwetajeem. Juhsu wahrdā, mans kungs (prohti „Daili Nuhs“ redaktora wahrdā), tiks latrā Bulgari buhdina ar gohdajchanu iſrunahis. Juhsu augſtſirdigeet preeſchlikumi mohzitai Bulgari tautai par labu zaur to, ka Juhs wiſi paſaulei atklahjat Turku brefmu darbus, buhs ſpihdoſha lapa zilvelu dſimuma wehſtures grahmata. Sanemat Juhs muhſu padewigo pateizibu wiſu to Bulgari wahrdā, kā ſtagad Rumenija peemiht, un paleekat Juhs par muhſu pa-teizibas tulku preefch Juhsu augſtſirdigeem lihdstauteſcheem, kā ūryp Auſtruma kriſtigo tautu ſwehta brihwiſa.“ — Sem ſchī rakſta naht parakſti, kurus ſchē ne-ujſihejäm.

No Spanijas. Laſitajeem buhs wehl deesgan atminams, ka ſawā laikā awiſes dauds ſinova paht Karliſteem un Karliſtu dumpi Spanija. Ar Karliſtu dumpja jeb kara nobeig-ſchanu ari neko wairs nedſirdeja no Karliſteem. Tagad naht no Spanijas ſinas, ka Karliſti aklal ſahk drohſchi ſawas galwas pret waldibu paželt, bet to daridami wiſu ne-iſrahdaſs wiſ ſaw Karliſti, bet ſaw tahdi, kā ſrib aifſtahwetl Baſlijas pawalſtu wezahs teſibas. Paht Baſlijas pawalſtem ſaw ſawā laikā peeminejam, tagad mums wehl jaſala, ka Baſlijas pawalſtēs Karliſteem arweenu bijuſe ta ſtivrala atſpaida un tā ſtagad ari Karliſti tagad, us Baſlijas wezahm teſibahm atbalſtidaeſs, rauga ſawem zenteeneem par labu ſtrahdah. Zaur to Spanijas waldbai jaunas raiſes. Waj Karliſti ſo paňahks, paht to wehl janogaida turpmakas ſinas.

No Serbijas. Tai ahrſemes awiſei „Polit. Corr.“ teek rakſtihts: Kā Tschernajews ſino, tad Serbu kara-ſpehks atroh-dotees tāhdā buhſchanā, ka par to ne-efoht ja iſniſahs. Kara-pulki no jauna iſrihloti un iſdewigā ſweetas nometu-ſches. Serbu kara-pulki tagad labaki paſiħt ſawus ſeeti-neekus un wiſu karofchanas wiſi, tā ſaw ſaw ſchah-dus pediſhwojumus warehs few par labu iſleetaht. Deligrade efoht ar wiſahm waijadſigahm ſeetahm iſrihloti, tā ſaw wiſu

ilgaku laiku wareſchoht Turku usbrukſchanai preti turetees, un tagad Paratschinai un Tschuprijai teelohit taifitas jaunas ſkanſies. Tschernajewſ eſoht pahrleezinajees, ka Abdulam Kerim-Pascham ne-isdohſchotees, Moratschas eeleija ectilt, lai gan wina ſch beidsamā laikā jaunus kara-pulkus klahit dabujis. No beidsama kautina pee Alekſinazes rehkinajohit Abdulam Kerim tiluſchi pa Adrianopeli un Sofiju pefuhlti lahti 22,000 ſaldatu. Pee Drinas, ka leckahs, fataſotees us leelaku kautiu. Virmahrt Ali-Baſchi Belinā tik dauds jaunus pulkus klahit dabujis, ka dihs wareſchoht fahlt usbrukſchanas-karu. Ari wina kara-pulki, kureem lahti 16,000 ſaldatu eſoht, Drinai tuvodamees eſoht nostahjuſchees preti Loſnizai. Ohtrahrt Alimpitschs ar fawu kara-pulku ir gataws, Belinu aplenk un dohſchotees us Tuſlu. Wina kara-pulks ari eſoht pawairohts ar 6 bataloneem kahneeku, 3 eſkladronem jahtneeku un 3 hatarijahm leelgalbu. Wina pulka pa leelakai dalaſ eſoht Kreewu wirſneeki, kas fawā deenasta israhdoht leelu kreetnibu un duhſchibū. Kad nu jaw kahdas 1+ deenā ſaba teefā ſawwalneeku if Kreevijas atnahkuſchi, no kureem ta leelaka dala ir iſdeenejuſchi unterofizeeri un praſti ſaldati, tad if teem teekoht fastahdihts weens ihpaſchs kara-pulks, kas pee karofchanas buhs lohti derigs. Deligradē teek fastahdihts jauns ſawwalneeku pulks. Taſ 28ta Auguſtā tika atveistas 15,000 ſchafepo-ſlintas.

Wehl no Serbijas. Wahjijas awise „Nat. Ztg.“ nehmuse pahrſpreet tohs nolihgumus, ſem kureem Turzija ar Serbiju meeru deretu. Minetee Turzijas meera-nolihgumi ir ſchahdi: firſtam Milanam waijaga paſham fawu padewibū iſſaſiht, ka ir Turku waldibas apakſchneeks; Serbu kara-pulki jaſamaſna; kara-atlihdsinaſhana jamakſa, dſelſſelü buhweſchana janodohd Turku ſinā; Serbijas zeetohſchndos ja-uſuem Turku ſaldati. Starp ſcheem Turzijas nolihgumeem jeb praſijumeem ir trihs tee jo eevehrojamee un prohti firſta padewibas iſſaſiht; Serbijas kara-ſpehka pamafinaſhana, ta ka kara-pulzinſch atleek tikai no kahdeem tuhkoſcheem, un Turku ſaldatu uſamchana Serbijas zeetohſchndos. Kad Serbijas kara-ſpehku nupat minetā mehrā pamafinatu, tad zaur tam iſphoſtitu darbu, pee kam Serbiju no 1863 ſha gada ſahkoht, ar leelu uſzihtibū ſtrahdajufe un lihds ar to ari buhtu apgahsti jaunee kara-deenasta likumi. Kad Serbijas trihs leelakos zeetohſchndos eelaiftu Turku ſaldatus, tad Serbiju nahktu atkal tähda buhſchana, pret kuru wina gadeem zihniuſch, lihds no tahs atfawinajuſch. Kad firſtam Milanam buhtu ſawa padewiba par apakſchneeku ja-iſſaka, tad wiſu masak ta buhtu leela paſmoſchanahs preekſch wiſeem deenwidus Slahveem. Bet ſchee Turzijas nolihgumi wehl ne-eſoht nekahdi praſijumi, bet tikai wehleſchanahs, jo Turzijas waldiba meera-noſazijumus un preekſchlikumus atlauijohit leelwalſtim, tahs lai pehz ſawa prahita to iſdaroh. Waj ſchahdas dohmas teefham ir Turzijas waldibai, pahr tam wehl jaſchaubahs. Ko tad minetee nolihgumi nosihme? Waj tad teefham Turzijas waldibai ir tahds prahts, ka wina leelwalſtu ſpreedumeem bes kahdas preti-runafchanas padohſees? Ta buhtu pilniga padohſchanahs bes kahdahm iſrunahm, kas ar lihdsſchinigo Turzijas iſtureſchanahs mas faderetu kohpā. Jeb waj Turzijai ir ta zeriba, ka leelwalſtis ſawā ſtarpa neweenofees un ka dascha walsis ihpaſchi winas labumu eevehrohs, un us tahdu zeribu palaudamahs wina padewuſehs leelwalſtu ſpreedumam. No Wihnes mineta awise („Nat.

Ztg.“) dabujuſe pa telegraſu to ſinā, ka Turzija meera-nolihgſchanā ſawas dohmas pahrgröſſiſe, bet ne pilnigi, jo wina eeſneeguſe rafſtu, kurā wina iſſaka, ka wina labvraht meeru deretu un leelwalſtu padohmuſ preti uemtu pahr meera-nolihgſchanu. Pee meera-nolihgſchanas wina ne-atlaſchoht ſchahdus praſijumus: Turku ſaldatu uſamchana Serbu zeetohſchndos, Serbu kara-ſpehka pamafinaſhana, kara-alihdſinaſhana un firſta padohſchanahs par apakſchneeku. Ka if ſchi rafſta redſams, tad Turzija tikai grib veenemt no leelwalſtim padohmuſ, bet ne wina ſpreedumeem padohteeſ, pee tam turedamahs pee ſaiveem praſijumeem. Leelwalſtim nu buhs ja-iſſaka, waj winas, ſchahdus nolihgumus eevehrodamas, wareſchoht fahlt pahr meera-nolihgſchanu runahit jeb ne. Pahr to gan nebuhs jaſchaubahs, ka leelwalſtis nebuhs ar meeru, ka Serbijas kara-ſpehks teek pamafinahs un Serbijas zeetohſchndos teek eelikti Turku ſaldati. Ari Anglijas leela awise „Teims“ iſſaka tahs dohmas, ka Eiropa nelad ne-atlaſchoht, ka Turzija Serbijas zeetohſchhaus nemſchoht ſawa kara-pulku pahrwaldiſchana. Bes tam wehl jaſauta, waj leelwalſtis ari ihſti tiz mineteem Turzijas meera-nolihgumeem, ta ka winas, tohs eevehrodamas, meera-nolihgſchanu ſahktu. Newar wehl ſinahit, waj leelwalſtis, pirms ſahks meeru de-reht, nenogaidib, ka ar karoſchanas buhs lohti derigs. Deligradē teek fastahdihts jauns ſawwalneeku pulks. Taſ 28ta Auguſtā tika atveistas 15,000 ſchafepo-ſlintas.

— Us Turku waldibas meera-nolihgumeem, ka to nupat veeminejam, Serbija ir labu atbildi dewuſe, prohti Serbija ſawu firſtu Milanu eezebluſe par Serbijas lehninu. Schis ſohlis no Serbijas puſes ir drohſch ſohlis un peerahda, ka Serbijai duhſchis un wiherſtibas netruhſt. Lai gan Serbijai gruhi nahtahs, leelo zihniuſchanohs un ſpehkoſchanohs ar Turziju galā west, un lai gan Serbija eeſahkumā Turkus ſakahwa, bet wehlaſt no vahrleekem Turku kara-pulkeem ſpaitida neſpehja arweenu wirſrohku patureht, tad tomehr Serbi ſinajuſchi ſawus kara-pulkus ta nostahdiht, ka Turkeem gruhi nahtahs ari kahdus ſohlus uſwareſchanā Serbijā us preeſchu tikt. To ari peerahda beidsama laika telegraſa ſinās. (Skatees to ſinu no Semlinas.) Pee Alekſinazes un Deligrades iſgahjuſchias nedelas beigās bija kauſchanahs ſtarp Serbeem un Turkeem. Serbu kara-pulki bija Turkus pa dalaſ aplenkuſchi; ſihiwa kauſchanahs ſahlahs un Serbi ſahla Turkus atkal ſakaut, un lai gan iſhakas ſinās wehl naw atnahkuſch, tad tomehr pehz telegraſa ſinahm ſpreeschoht Serbi buhs tee uſwaretaji un ta tad atkal ſawu kara ſlawu jauna gohda zels. Kad nu Turzijas waldiba tagad, kur wehl uſwareſchanahs nemas naw us winas puſes, tahduſ meera nolihgumus preekſch leek, tad tas ſkaidri peerahda, zik pahdrohſch ir Turzija ſawos praſijumos, un Serbijā us tahdu pahdrohſchibū newareja labaki atbildeht ka zaur to, ka wina ſawu firſtu iſſludinaja par Serbijas lehninu. Schim ſohlim ir leels ſwars politikas ſinā. Virmahrt tas rafda, kahdu iſtureſchanahs Serbi nodohmajuſchi eevehroht pret Turzijas pahdrohſchir ſcheem praſijumeem; ohtrahrt tas peerahda, ka Serbi, ſawu firſtu par lehninu eeſeldami, laikam to nebuhs darijuſchi bes leelwalſtu ſinachanas un ja nu leelwalſtis ſhoſohli attahwufch, tad ari prohtams, ka leelwalſtis paſħas nodohmajuſchias Turzijas leetās iſtureteeſ. —

— Pahr teem jaw peemineteem Turzijas meera-nolhgumeeem runajohi jaapeemin, ka Turzijas waldiba teešham tahdus nolhgumis ifsludinajufe, bet ka leelwalstis tohs atsinusčas par tahdeem, kurus newar peenemt, un iffazijusčas, ka us ſchah-deem Turzijas prafijumeem atbalstotees newaroht meera nolhgjchanu fahkt. Dashi politikas prateji ifſala tahs dohmas, ka tamdeht ka Turku prafijumi atraiditi, wehl ne-efoht jaſchaubahs, ka meers netifſchoht nolhgts, jo tamdeht arwernu wehl waroht meera nolhgjchanu fahkt. Janogaida turpmakas finas.

No Rumenijas. Lai gan Rumenija peeder pee Turzijas, tad tomehr wina naw pilniga Turzijas pawalste, jo winai ic ſaws ihpaſchs waldneeks un ſawa ihpaſcha waldiba. Pahr Rumeniju walda firſts Kahrlis. Tagad nu teek no Bokareftes ſinohts Wahzijas awisei „Nat. Ztg.“ ta: Tas rakſis, kuru Turzijas waldiba paſinoja firſtam Kahrlam, ka Hamids eezelts par Turzijas sultani, ſlanetu Latweſchu walodā ta: „Rad nu sultana majestete kahns Murads no tahs ſlimibas, kas winu no eezelſchanas laika par sultani ſagrahba, newareja atweſelotees, tad wiſch pehz korana (Turku tiziba- un likumu-grahmata) preekſchrakſteem tika no trohna nozelts. Pehz Turku waldneeku zilts likumeem tad nu us waldibas trohni uſkahpis likumigais trohnamantineeks Abduls Hamids par sultani.“ „Deewſ lai dohd, ka wina eezelſhana par sultani buhtu par laimes un lablahſchanahs awotu preekſch wiſeem wina pawalſteekeem.“ „Juhs majestetes eezelſchanu par sultani lifſeet atklahji ifſludinah. Pehz weza eeraduma wiſas tais weetās, kurt leelgabali atrohdahs, ka zeetohſchahs un batarijās, waijaga trihs deenas no weetas, katu deenu peezas reisas un katu reisu 21 reisu ar leelgabaleem ſchaut un wakareem waijaga wiſas ehlas ar uguni (ſwezechm) ap-gaiſmoh.“ Tai 19. (31.) Augustā 1876. Parakſtijes Mehmed Ruschdi. Firſts Kahrlis ſcho rakſtu fanemdams efoht trihzejis un bahls palizis no duſmahm, ka Turku waldiba wiſam mineta rakſta tahdas pawehles dewuſe, it ka wiſch buhtu titai kahds apakſchneeks, bet newis ſawwalgis waldneeks, kas titai pee Turzijai peeder. Kā jaw prohtams, tad Rumenijas awiſes netika janna sultana eezelſhana ifſludinata, nedjs ar kahdu leelgabalu, ſchauts nedjs ari kahda mahja apgaismota.

No Semlinas tai 4ta Septemberi atmahuſchas pa telegraſu ſchahdas ſinas: Tai 3ſchā Septemberi pee Alekſinazes un Deligrades ſhwi kahwahs. Kā dſied, tad Turku karpuklu leelaka data no pretineekeem eeflehtga. Lai gan wehl ſtaidrakas ſinas truhſi, tad tomehr ta wiſpahriga ſina atmahuſje, ka Turki tituſchi ſakanti. — Tas Montenegroſchu pulks, ſem Wervizas wadiſchanas, ir jaw lihds 4000 ſaldatu ſadabujis. — Ii Serajewas teek ſinoht, ka Batschi-Bozuki tur preet ſaweeem Turku wadoneem fazehluſchees us dumpi, ta ka wina bija jaſanem zeeti un ja-aiffuhta us Wiſchegradu. Mostaras Turki ſaweenojahs draudſibā ar kriſtigeem. Muhammedaneſchi iſ Herzegowinas deenwideem behg us Mostaru: Nemeerueki ſem Alekſa Batschi wadiſchanas taisahs uſbrukt Litvai. Pallawneeks Despotowitschs nem rekruiſchus no Voſneefcheem.

No Indijas. Indijā ir dauds plehſigu ſwehru, kā tihgeri, leopardi, lahtſchi, wilki, kas leelu ſlahdi nodara. Tagad atrohdam awiſes ſinas, zit leela ta ſlahde, ko minete ſwehri weetahm nodarijuſchi, ta par peemehru ſchi gada pirmos trihs

mehneſchōs tika Madraſes pawalſte no ſwehreem ſaplohſti 452 ſirgi, 529 gohwis, 204 teki, 124 wehrſchi, 125 aitas, 189 ſasas, 7 maſi ſirdiſai (poni), 8 eħſeli, 89 ſuni un 12 zuhlaſ. Bengales pawalſte tika 6 gadu laikā no ſwehreem ſaplehſti 13,400 zilweku, un prohti 4287 zilweku no wilkeem un 4218 zilweku no tihgereem. Tai paſchā laikā waldiba ifmakſaja preekſch ſwehru ifſauſchanas wairak neka 40,000 rublu, muhsu naudā rehkinajohi, un par ſcho naudu tika nonahweti 18,196 ſwehri, un prohti 7278 tihgeri, 5663 leopardi, 1670 lahtſchi un 1338 wilki u. t. vr.

Kahds wahrdſ pahr mahnutizbu.

Zit ſchinis laikos wehl daschi - weeglitzigi lautini atrohdahs, kas tiz, ka winu lohpus, ſirguſ un wiſus kustonius waroht daschi zilweki noburt. Kahds puſgraudneeks pagahjuſchi pawafari G. muſchā eenahza us dſihwi, bet ſchis ka jauns eenahzejs no burſchanas lohti bihdamees, bij puhejees burſchanai preti turetees, jeb no tahs iſbehgt. Schis minetahs muſchias puſgraudneeks to padohmu warbuht no kahda puſchlas tehwa, jeb mahtes bij dabujis, jeb ari par dahrgu naudn pirdiſ, zeredams, ka us tahdu wiſi buhs ſawus lohpinus no burſchanas paſargaht. Te nu es Jums, zeeni. „Mahjas weefā“ laſitaji, gribu to paſchu padohmu paſneegti, kuru tas puſchlotajs tam puſgraudneekam bij paſneedſis. Rad tas puſgraudneeks G. muſchā us dſihwi bij aifgahjiſ un rad wehl ſawus lohpus us ganibahm nebij laidiſ, tad to padohmu, kuru puſchlas tehws jeb mahte bij dewuſchi, us ſchahdu wiſi iſdarija: Wiſch efoht nehmis kahdu drehbes gabalu, kuru bi ſaliziſ daschdaschadas ſahles, ka wela ſuhdu, kamparu, dſibwoſudrabu, ſirgu ſpolwas un wehl dauds zitas un tad to drehbi ſatinis rulliti mi tahdu rulliti apſchuwiſ il ſatram ſawam lohpam lihds peeri ap rageem. Tanī rulliti atradahs wiſas tahs waijadſigakahs ſahles, kuras teem lohpineem paſargu us peeres bij uſſehdinatas un kuraſhi tas ſargaſchanas darbs bij bes preti-runafchanas ja-iſdara. Bet par ne-laimi! G. muſchias kungs ſcho iſſtrahdajumu eeraudſidams, bij vahrleeginajees, rad tanī drehbes rulliti laikam kahda mahnu-tizibas audſeknis teekloht audſinahs. Schis minetahs muſchias kungs ne-efoht ſcho jauno audſekni ne-apraudſiū atſtahjiſ, bet efoht to drehbes rulliti vahrgeesis un atradiſ tur eelſchā tahs jaw eefahluſa minetas ſahles; bet „dſihwaiſudrabu“, laikam kā preekſchgahjeſi, efoht ſawu ruhmi nehmis ragu ſtarpa us paſchias peeres. Rad G. kungs ſcho iſſtrahdajumu bijis atradiſ un newarejis ſayrast, kadehl tas taisihts, tad gamu-meitai prajjiſi, kadehl ta drehbe tur ſikta; tad ſchi efoht atbildejuſi, ka gohwis tad labaki peena dohdoht un ari newaroht noburt.

Rad dauds tahdu mahnu-tizibas audſekna tehwu buhtu, kā ſchis G. muſchias puſgraudneeks, tad wiſeem kampara neſatajeem, maſajeem ſchihdekeem, labas rebes buhtu un warbuht jaw prohwetu ar pujohtra ſahbaka ſtaigaht, bet tagad jaſtaiga ar „wezem tupelem.“ Es zereju, ka Juhs, zeeni. „Mahjas weefā“ laſitaji, buhſeet ſapratuschi, ka ſchis paganiſlaids mahnu-tizibas darbs naw jakohpi un ja-audſe un tamdeht teem puſchlas tehweem un mahtehm labu laimi newehleſeet; rad ſchee daschreis tihri par neela naudu tik dauds labuma paſneeds, kā par peemehru ſchi minetahm puſgraudneekam warbuht par peezu mahrfu til augstu padohmu paſneedsa. —

Deemschehl, kad ſchinis gaifchōs un ſkaidrōs laikōs tik dauds paganiskus tumſibas darbus wehl zeeni un mihlo, ko tad pagahjuſchōs un tumſchalos laikōs wehl nedarija? Lai gan augtas waldiſchanas var to tik ruhpigi puhlejahs un gahda, ka lai ſkohlas wiſas walſtis tiltu eeriktetas un lai wiſi nahtku pee ſkaidribas un gaifmas; bet ta weza uguns, kas ſkudru puhli ir eegrusdejuſehs, tik lehti nemas newar iſdſit. Ta weza mahau-tizibas uguns, zaur ſkohlahm un wiſeem gaifcheem un ſkaidreem wihereem drihs tiltu iſdſehsta, kad tahuſi kurinataju nebuhtu, kas taħs wezahs pagales aif-ween wehl jaemet kohpā, lai ta uguns gluschi ne-iſdſeest.

Tagad wehl deemſchehl deesgan daudſ tahdu pagatu ſa-
metaju atrohdahs, kas ſaka: „Rahdā ſkohlā tad es eſmu bijis?
Ne es mahku rakſtih ne laſtih! waj ne-eſmu pa-ehdis, waj
apgehrbees? kas man tagad truhſt?“

Ka es, ta ari Juhs, zeeni lafitaji, par scheem ta hdeem tumfchneekem nela wairak newaram faziht, ka tikai to: Lai Deew's fpehzina mahzitajus un flohlotajus un lai tee winus

luhko nogreeft no ta malvidama tumfibas zela un lai us-
greesch us ta ihstena zela, kas ikkatram jastaiga un lai atdara
winu azis, kas lihds fchim wehl ir pilnas mahmu-tizibas
meegâ bijufchas, la tee tak wehi pehzgalâ to war eerau-
dsiht un atsiht, kas ir tas ihstenais fargs un glahbejs mumis
ikkatram. R. R.—c.

M. M—c.

At b i l d e ' s.

** Blasjals finojums buhtu bijis derigs, ari tādu no Jums gaidījam; bet tagad par veļlu, ihsūmā jaw yeeminejam.

x. M. Ta us M. sūmedamahs leesa lai palek labati nelusinata. Sawā atbildes ralstā tee deesgan paṣchi few atbildejuschi, ta la ihpaṣhas atbildes newaijabsch. Nedatzija.

Terminology

17. September.	Rihgā, magistratā, uhtrupe, A. Wulffā u. b. damſſahgu- dſtenawās uſ Muku-falas, ar 3744 liv. aſu ſemes.
12. "	ſtrohderu paſihdſibas beedribas fapulze pulſten 10.
15. "	hosgerichts riudens fehdſchanaſ fahkahs.

Lihfs 9. September pees Mihgas atnahluſði 2114 fugi un aifgahjuſði 2057 fugi.

Utbilda māns redakteurs Ernst Blates

Norah dischana

to 1. September jch. g. istlohsetu ohtras leeneschanas 5 prozentu naudas biletu ar uſbewehm.

Ser.	Bil.	Win.	Ser.	Bil.	Win.	Ser.	Bil.	Win.	Ser.	Bil.	Win.	Ser.	Bil.	Win.	Ser.	Bil.	Win.	Ser.	Bil.	Win.
N	N	Rbl.	N	N	Rbl.	N	N	Rbl.	N	N	Rbl.	N	N	Rbl.	N	N	Rbl.	N	N	Rbl.
27	37	500	2,216	45	500	5,577	3	5,000	8,236	33	1,000	11,704	7	500	15,291	50	500	17,247	12	500
45	40	500	2,305	28	500	5,676	43	500	8,260	46	500	11,729	8	500	15,315	28	10,000	17,359	30	500
66	19	5,000	2,423	26	500	5,933	44	1,000	8,407	46	500	11,753	30	500	15,320	10	500	17,408	36	500
74	18	500	2,426	3	500	6,072	22	500	8,654	26	500	11,928	27	500	15,346	49	500	17,411	43	500
119	44	500	2,619	29	500	6,093	12	500	8,847	1	5,000	11,976	29	500	15,349	4	500	17,477	19	500
199	48	500	2,625	25	500	6,131	44	500	8,889	12	500	11,983	13	500	15,363	17	500	17,532	24	500
393	10	500	2,725	22	500	6,134	50	500	8,945	47	500	11,985	31	500	15,388	27	500	17,533	43	500
558	22	500	2,752	48	1,000	6,173	38	500	8,975	2	500	11,996	23	500	15,457	49	500	17,547	26	500
618	2	1,000	2,967	37	500	6,173	41	500	9,254	27	500	12,062	13	500	15,539	11	500	17,602	2	5,000
732	4	500	3,018	50	500	6,187	48	500	9,273	24	500	12,183	15	500	15,557	48	500	17,639	49	1,000
640	37	1,000	3,103	42	500	6,241	15	500	9,364	10	500	12,196	36	500	15,575	47	500	17,670	30	500
745	27	500	3,132	36	500	6,412	21	5,000	9,408	19	500	12,203	41	1,000	15,577	36	500	17,812	3	75,000
748	16	500	3,199	48	500	6,421	42	500	9,456	26	500	12,235	22	500	15,581	43	500	17,825	49	500
803	47	500	3,264	46	1,000	6,436	33	500	9,475	40	500	12,278	26	500	15,594	41	1,000	17,871	1	500
862	17	500	3,308	7	500	6,488	22	500	9,523	3	500	12,456	7	40,000	15,610	29	500	17,897	39	1,000
935	41	500	3,342	45	500	6,521	31	500	9,554	32	500	12,489	35	500	15,683	31	500	17,900	5	500
955	17	8,000	3,344	23	500	6,527	35	500	9,597	16	500	12,548	18	500	15,708	14	500	17,953	20	500
1,003	34	500	3,377	20	500	6,529	3	500	9,729	7	500	12,614	10	500	15,828	26	500	17,957	27	1,000
1,063	25	500	3,398	28	500	6,594	10	500	9,755	41	500	12,625	21	1,000	15,871	33	500	17,976	47	500
1,068	29	200,000	3,534	18	500	6,687	43	500	9,860	49	500	12,665	8	500	15,908	10	500	18,021	1	500
1,202	36	500	4,000	9	500	6,887	34	500	9,886	46	500	12,842	23	500	15,975	46	500	18,030	21	8,000
1,262	3	500	4,159	14	500	6,900	19	500	9,894	33	500	13,034	50	500	15,980	11	500	18,209	24	500
1,267	2	500	4,269	14	500	6,911	3	500	9,919	20	500	13,080	48	500	16,043	14	500	18,345	31	1,000
1,298	19	500	4,382	29	500	7,054	33	500	10,101	25	500	13,099	26	500	16,051	41	500	18,490	6	500
1,302	32	500	4,568	34	500	7,060	15	500	10,132	46	500	13,139	28	500	16,114	27	500	18,504	11	500
1,321	11	5,000	4,579	49	500	7,121	26	500	10,165	47	500	13,256	32	500	16,118	23	500	18,543	31	500
1,391	44	500	4,698	4	500	7,124	37	500	10,201	35	500	13,493	5	500	16,123	39	500	18,595	11	500
1,400	39	500	4,906	14	500	7,311	48	1,000	10,277	14	1,000	13,703	31	500	16,138	46	500	18,733	50	500
1,502	48	500	4,915	10	500	7,322	15	500	10,460	23	25,000	13,835	1	10,000	16,153	37	500	18,757	10	500
1,580	28	500	4,947	7	500	7,352	21	500	10,467	4	500	13,903	29	500	16,215	22	500	18,762	50	500
1,583	23	500	4,985	42	5,000	7,442	44	500	10,510	44	500	13,936	1	1,000	16,266	25	500	18,851	24	10,000
1,662	15	500	5,127	11	500	7,581	35	500	10,625	24	500	13,957	5	500	16,393	45	500	18,965	.3	500
1,685	5	500	5,191	2	500	7,628	50	500	10,791	19	500	14,148	38	500	16,509	2	500	19,089	15	500
1,758	1	500	5,199	21	500	7,673	41	500	10,963	10	500	14,190	16	500	16,531	48	500	19,093	37	500
1,810	25	500	5,246	28	500	7,745	17	500	10,970	45	500	14,262	13	1,000	16,579	46	500	19,202	13	500
1,832	23	500	5,345	31	500	7,821	15	1,000	11,024	27	500	14,337	34	500	16,605	7	500	19,458	30	1,000
1,885	33	500	5,364	17	500	7,868	37	500	11,086	14	500	14,535	4	8,000	16,706	5	500	19,581	7	500
1,947	49	500	5,371	48	500	7,879	22	500	11,117	1	500	14,668	31	500	16,909	42	8,000	19,585	5	500
2,043	21	500	5,442	44	500	7,891	18	500	11,125	1	500	14,786	48	8,000	16,974	3	500	19,598	50	500
2,066	2	500	5,476	33	500	7,964	1	500	11,176	22	500	14,932	42	500	16,975	18	1,000	19,646	35	500
2,080	15	500	5,498	44	500	8,151	15	500	11,207	7	500	15,081	32	500	16,987	31	500	19,860	13	500
2,097	1	500	5,525	31	500	8,163	46	500	11,263	19	500	15,103	23	500	17,227	23	500	19,875	39	500
2,166	45	500	5,562	21	500	8,185	41	500	11,620	50	500	15,165	30	500	17,234	14	500			

Купи 300 штукъ пар 600,000 рубльем.

Kuras biletēs jaun lohsēšanu atpakaļ teik nemtas un iš prekschū wairš nederehs.

Serias numeri: 17. 86. 106. 127. 1,083. 1,353. 2,516. 2,609. 2,696. 2,831. 3,204. 3,483. 3,582. 3,669. 3,832. 3,853. 4,419. 4,943. 5,019-
5,077. 6,330. 6,466. 6,741. 7,090. 7,302. 7,582. 8,353. 8,361. 8,881. 9,726. 10,302. 10,374. 11,409. 12,435. 13,117. 13,226. 13,404-
14,183. 14,234. 14,254. 14,789. 15,328. 15,905. 16,027. 16,411. 16,530. 16,579. 16,869. 17,167. 17,335. 17,712. 17,973. 18,480. 19,430.

Juris Mukuberis.

1594tā gadā Nerdlinas pilsfehtas skrihweris peedīhwoja brihnīschīku atgadījumu. Kahdus diwdesmit gadus vēzī, no isskatas prahws jauneklis, noskrandajees eenahza kahdā rihtā wina rakstamā istabā, nostahjabs bes kahdas apsweizinashanas skrihwerim pretim un neko nerunadams winu usflikatijahs.

Us skrihwerax rupju usprāfchanu: „ko tu gribi?“ fwechais tīpat rupji atbildēja: „striki!“

Pilsfehtas skrihweris us tam atteiza, ka winīch tad ne-efohrtītīgā weetā eenahzis, jo striku taisitājs dīhwojoht oħtrā ee-las stuhi pa krejū roku. Bet fwechais atbildēja, ka winīch negriboht striku taisitāju, bet bendi; winīch griboh, lai winu pakaroh.

Pilsfehtas skrihwerim to dīrdoht pahrgahja drebuli pa faneem, jo winīch dohmaja, ka fwechais zilwels buhſchoht ahr-prahī. Winīch tāpehz pēfauza fawu kalpu flāt, eekam fwechais dabuja tahtati runaht.

Kalpam eenahlučham fwechais isteiza, ka winīch efōht wasankis bes kahdas mahju weetas; no fawem draugeem winīch teekohf faulks par Juri Mukuberi. Bebz tam winīch it ihī un aukti isskahstija, ka winīch preekfch kahdahm nedelahm Nerdlinas apgabalā efōht kahdu us zeta buhdamu kuptschi nokahvis, ari Augsburgas tuwumā kahdu schihdu nositis. Tas schihds un tas kuptschiis winam nakti wairi nekahdu meeru nedohoht, tadehi winīch griboh tikt pakahrt un kad winīch to pehdejo flepławibū us Nerdlinas grunti isdarijis, tad ari fchi pilsfehta newaroht leegtees, winu pee Nerdlinas kartawahm pakahrt.

Pilsfehtas skrihweris to dīrdejīs palika dušmigs un teiza, tā waroht kūrīch kātrs atskreet; pilsfehta efōht kartawas tik preekfch fawem birgereem buhwejuſe un ne wiſ preekfch fweſcheem blehſcheem. Lai gan wiſtā tā fazija, tad tomehr wiſtā lika Mukuberi apfargāht un darija fchī leetu magistrati finamu.

Magistrate gan ari no eefahluma newareja fināht, waj Mukuberis ir kahds nera jeb issamīfis blehdis; bet kad toreis bes-prahīgohs tai paſchā zaurungā mehdsa bahī, kur sagli un flepławas fehdeja, tad Juris Mukuberis drohīchi fehdeja tohni un tā leeta bij us wiſadu wiſtī rīktīgi eefahkti, lai wehlač pee gaismas nahkti, kas nahkdams.

Bendeskalps, mahjatājs un dakteris, kas arēstantu arweenu apmekleja un kātrs us fawu wiſtī to tirdija, issazija, ka Mukuberis gan lohti rupījch un palaiſis efōht, bet ar lohti skaidru prahī un ka winīch pee tam paleekoh, ko efōht issazijis.

Pastarpam fchi finā pa wiſu pilsfehtu isplatijahs un pilsfehtneeki tohti par tam skrihdejabs, waj kahdu zilweku waroht us wiſa isteikſchanu un pagehrefchanu ween kahrt, kad tas nedarts, par ko wiſtā ūwi apsuhdjabs, nemas nāw fināms, jo nekut nekahdas pehdas nebija atrohnamas, kas us nokauto kuptschi ūhmetohs.

Ari kad Mukuberi ar ūpnu wakti un leelu laišču baru iſweda, lai wiſtā to weetu apsīhmejoht, kur wiſtā to kuptschi nositis un to lihki aprājis, tad wiſtā gan fināja fawus teesnefchus zaur īmalkahm isrunahm ūamūnaht, bet no rīktīgi isdaritas flepławibas neko ne-atrada. Bet arēstantis palika ūtingi un ūeti pee fawas isteikſchanas, ka wiſtā to fweſchō kuptschi us Nerdlinas grunti nokahvis un tamdeht wiſu wiſjagoht pee Nerdlinas kartawahm pakahrt.

Lai gan Wahju walts pilsfehtneeki tāni laikā ar kriminal (noeedības)-leetahm bija apraduſči, tad tomehr wini pahr fchō nedīrdeku gadījumu deesgan galwas laufija un ar leelu ilgoſchanu us iſchīkſchanu un atbildi gaidija no Augsburgas magistrates, kurai Nerdlinas ūeſa bija aktis ūefuhtijuſe ar to luhgħanu, lai ūkaidri ismeklejoht, waj Augsburgas tuwumā kahds schihds efōht nokauts. Bet ari tur nebija nelas fināms nedī no kahda nokauta schihda nedī no kahdas flepławibas.

Bet kad nu ūefuhtnekkā gadu ūimti apfuhdseta paſchā iſteikſchanas par wiſahm peerahdiſchanahm ūahweja augstaki, tad ūeſnefchi newareja apmeerinatees un Mukuberis ūimja ar wiſahm isrunahm ūawu wainu peerahdiht.

To laiku bija tahds eeradums, ka pee noſeegumu ismekleſchanas noeedīneeki tika mohži, lai pateefibū iſſafkoh; tāpehz ari Nerdlinas ūeſnefchi nodohmaja zaur mohžiſchanu Mukuberi ūeſpe, ka lai wiſtā taisnibū iſſaziju, waj flepławibū nodarijis jeb nē. Mukuberi eeweda mohku-kambari un fahka wiſu mohži; bet jo wairak wiſu mohžiha, jo wairak wiſtā noſeegumus iſſazija, ko teizahs nodarijis, un wiſas mohħas iſħodamis pahrzeeta. Ūeſnefchi redsedami, ka us tahdu wiſtī pee mehrka nenahkſchoht, mohžiſchanu atmeta.

Lai gan gudrakee iſprata, ka Mukuberis tika pilsfehtu gribohf iſneroht, tad tomehr tahdi brihnumi nebij peedīhwoſi; tarklaht ari nebija iſprohtams, tāpehz Mukuberis ūawu kahlu ūeſkan un ūawas meejas mohħahm ar preeku nodewa. Pee tam wehl peenahza ta buhſchana, ka neween ūa iſſazita flepławiba, bet ari pats fchis Mukuberis it kā no ūemes bija iſlihdiſchi; jo no wiſu dīmtenes tik pat mas ūa wareja dabuht ūiaht, ka no wiſu nedarbeem. Daschi it ihī ūeiza, ka Mukuberis efōht pats dīhwaſiſ ūelns, kas gribohf Nerdlinas pilsfehtu iſħokloht.

Bet ko wiſas tahdas ūinas un dohmas palihdjeja, jo ta ūarigaka leeta palika tomehr ne-iſchīkta, prohti, ko lai ihī nu eefahkohi ar Mukuberi.

Lauschu ūpreedums toreis bija puſlihds tahds: kad ūkaidri ne-efōht ūimams, tad labaki efōht trihs newainigohs pakahrt neka weenu wainigo waħla laiſt, un Juris Mukuberis bija us wiſadu wiſtī ūinigs: jo kad wiſtā to iſteikto flepławibū bija padarijis, tad wiſtā bija kartawas ūelniſis; bet kad wiſtā to nebij darijis, tad wiſtā iħsti kartawas bija ūelniſis, tāpehz ka wiſtā bija Nerdlinas magistrate ūerojis. Bet kad nu newareja ūeeneotees, waj nodaritas noeedības jeb magistrates ūeroſchanas deht Mukuberis kartawas ūelniſis, tad wiſu wehl meerigi ūetumā ūeħdeht.

Tur nekahda jauka dīhwe nebija. Ūetumā kambaris bija pa puſei wiſ ūemes, pa puſei apakſch ūemes kahda moſo tohni, ap kurek bija trihs glohtaini uhdens grahwji. Ūkaidruma ūchini dīhwoſli ari par dauds nebija, tomehr tik dauds gaiſmas zaur moſo lohſinu eefpihdeja, ka ūkaidra puſdeenas laiſtwareja galdu no ūrehħla iſchīkta, bet ūimams tik tad, kad ūchahdas ūeetā ūchē buhlu ūiħiħas. Labaka bija ahe-puſe, kur glohtaini grahwji wardes (nages) uſwilka dasħadus ūaukuſ ūelniſus. Sahnos bija wehl ūeens ūetumā, kurā kahda weza ūeeweete dīhwoja, kas pastahwigi ūeetā ūiħiħas buht raġana, par ko wiſu no daudseem tika apsuhdseta. Wiſas tā ūoſauktas lohgs bija ari us grahwja puſi un kad abi kaimini zaur lohgeem ūimaja, tad wiſu ūeja itin brangi ūatunatees,

Iai gan weens ohtru neredsedami, un tikai wardes wareja winu farunu dīrdeht.

Us pawifam fawadu wihsi winu eepasibchanahs fahkabs, prohti Mukuberis pirmo reisu fawu kaimineeti pamanija, dīrdeams, ka wina skala balsi Deewu luhds. Ta nebija nekahda lehna, pasemiga Deewa lubgħanha, bet stipra un skala, it kā ta wejene mihlam Deewam drihsak paieħħles nela luhgħanha fuhtu. Mukuberis nekad nebija mahzijees Deewu luhgt, ned ċehni ned stipri, un eefahkumā winsch tadeħt par wezenes pahtareem brihnejahs, bet pehzak gandrihs kanejahs, ka kahda weza feewa tā stipri driħksteja ar Deewu runaħt un winsch nè, un tamdeħl winsch dohmaja, ka tai feewai tur blakus wajjagoht lohti stiprai buht.

Winsch gan no fawas pujs negribeja farunashchanahs fahkt, bet nogaidiħt, kamehr kaimineete winu pamanischoht un winu ufrunashchoht. Seewas labprahrt runa un tā tad notika, ka zetumnekk weens ar ohtru labi eepasinaħs, bes ka weens ohtru buhtu redsejuschi. Mukubers gan dasħu spiċċi għal-ważżeen eefahkumā atbildeja, bet weżenek arweenu atbildeja mihligi un tif-gudri, ka Mukubera sturgalwiba driħs palika rahma.

Paprekschu winsch bija farunashchanahs ar weżeni nizinjas, bet driħs pebz tam winsch bes fahħdas farunashchanas newareja ištikt. Triħs leetas fahla wina zeetu firdi kustimah: zeetum klużums, kurā winsch atradahs; dabas balsi, kas id-diski grahwja no warxha mitehim atskaneja un winu kā wilinah wilimajha us pasaudeto mesha brihwibu un paċċailes fikidu dīħwi, un tā balsi tur blakus zetumā is liħdszeetigas zilweka firdi.

Tomehr winsch palika zeeti pee fawa nodohma, ka grivoħt buht pakahrts us Nerdlinas semes un grunts.

Bebz kahdahm deenahm Mukuburis jaw flaidri finja fawas kaimineekes pedisħwojumus un likkieni, bet pahr fawu paċċu likkieni un dīħiwoħchanu winsch zeeta klużu.

Weżene bija kahda faimneka atraitne bes behrnejem, Marija Holin wahed. 60 gadus wezai buhdamai winai ta nelaime bija japeediħho, ka wina tika par raganu apfuħdseta. Bagata ragana ir reta leeta. Bet Nerdlinā jaw żauri preeżu gadus gandrihs wijs nejaukas un nabagħas feewas kā ragħnas faddejja, un kād katrai ragħnai bija liħds wainiġi ja-preedohd un tā kād teejneshu freċċiha liħds ar farru kahpelha augħiġi augħaq, tad pehdigi ari kiekh, preeż-żebi, jaunahm un bagatahom feewahm. Nelaimitu feewu tur bija deesgħan, bet neweena nebija tif-nelaimita un turklaħt tif-isżeetiga kā Marija Holin. Wina bija preeżdesmit astoħas reiħas us mohkubenka gulejju, bet tomehr fevi par wainigu nebbija atħni. It-tarbiżi Juris Mukuberis bija is-winas Deewa lubgħanha is-pratis, ka wina ir-loħi stipri. Teejneshi palika iss-fam-iż-żejt, jo taħdu, kas preeżdesmit astoħas tikuże mohzita, wina newareja ne us taħdu wihsi brihwibba allaxi un bes winas is-żeitħanha wixi to ari newareja note-fah. Turklaħt wehl peenahza ta bħiexha, ka laudim bija Marijas Holinas pastahwiba tikuże sinama un żaur tam wina ppe' daudseem bija liħdszeetibu mohdinju, ari jaw kurnexxha fahla pret raganu teeħa fawwix, jo wairak wixi. Lihds tam wijs bija jaunki un labi għajjis. Triħeddes mit feewas bija tikuż-żebha preeħħdsetas, mohzit, bija fawu wainu is-żeitħas, bija pahrleż-żinat, un faddejja tikuż-żebha: neweena nebija leelas ap-dohmas duri, ja, ja weenu jeb ohtru lika tif ilgi ppe' sħieka ar kahju fwareem karatees, kamehr teejneshi broħkasti ehda.

Kad broħkasti bija paħħdu fchi un atpakaħ nahza, tad mohzita ari fawu wainu wairi's neleedsa. Un nu us reis żaur Marijas Holinas sturgalwibu bija apstahjees wijs jaunki taisnibas spreedums; jo liħds ar Marija Holinu bija weħl leels pulks feewi fchu zeetum ā eefloħdix, bet laudim kurnejoh nedriħsteja jaunat prożejf fahkt, piegs weża nebija vabeigta.

Tie weħl peenahza tas nepatiħkamais atgadijums ar Juri Mukuberi.

Weena negribeja buht wainiga un winu buhtu labprahrt no-teesajuschi; ohtru labprahrt buhtu walā laiduschi, bet ari żaur mohzisħanu winsch fawu newainibu ne-istieza. Pilsfeħtas fkihweris teiza, kād tik Juris Mukuberis buhtu ari feewi fki, tad waretu winu Marijas Holinas weetā faddejja un Marija Holinu par Mukuberi walā laist, un tā tad latram tiktu pa praħtam isdariħts un teesas paturetu fawu rekti.

Bet Nerdlinas magistrati is-żejhlaħs weħl zita kieha taħlum; prohti Marija Holin nebija wijs no eelas panemta, bet kahda Ulmas pilsfeħtas keeñi meita un winas augħtie radji Ulmas pilsfeħħta, no apfuħħdsetas newainibas pahrlezzinati, bija Ulmas magistrati peerunajuschi, lai pee Nerdlinas magistrates Marijas Holinas deħi runajcht. Tas dauds nelihseja, jo pilsfeħtas fkihweris fazzija, ka ta eż-żebha leeta, kād preeż-desmit astoħas reiħas mohzitu zeetumneżżeji nesfadedjnatu walā laistu; bet Ulmeneeli nemeta meeru. Regensburga bija tai paċċha gadā wal-Isapulze im Keisars Rudolfs II. pats bija us sapulżes. Ulmes konfus ġabuja no fawas pilsfeħtas to isde-wumu, lai Marija Holinu pee Nerdlinas konfusa ajsstahwoħt, un kād winam ari f-żeġ ne-isbewahs, tad winsch beedinja, ka Keisaru im walsti pret Nerdlinas teefashjanu fazzel-shoħħ.

Kād ari Marija Holin prożejf għajjumu flaidri nesfajha, tad wina tafha finja, ka draugi winai liħdseja un f-żeġ-ribha winas pastahwibu weħl wairak stiprinu. Turpreti teeffeschi f-żeġ-ribha leetas għajjumu flaidri finja un kād wini us pprekschu newareja un us atpakaħ negribeja eet, tad wini palika stahwoħt um lila prożżei us pprekschu wilkettes un wi-seem arestanteem feħ-deht. Us taħdu wihsi teeffahm negriboħt bija janem briħwa l-Isapulze.

Marijas Holinas stahs Jurim Mukuberim bija lohti pee firdi kieħġi. Winsch liħds f-żeġ-ribha bija doħmajis, ka pprekschu fawwix teeffeschi hemm eż-żebha, bet nu winam islikahs, it kā winsch ppreksħ Marijas Holinas tikkie nekkis buhtu. No spiċċibas un lepnibas winsch ppreksħ wineem fawu iħstu dīħwes għajjuma stahs bija f-leħpi; ppreksħ Marijas Holinas winsch to kauna deħi f-leħpa. Tomehr winsch newareja fawas neredsomas kaimineekes liħdszeetigai bal-ħalli il-għalli preti atturettes. Ta wixam dauds reiħ tħalli it kā kahda bal-ħalli no debi, jo ta bija iħsta zilweka bal-ħalli un ta winam f-żeġ-ribha bija tif jauna un eepreezinadama it kā kahda iħsta deħbi dawwana.

Ta winsch pehdigi palika leħni un eejahha weżenei fawu rikti dīħwes għajjuma stahs tħalli, tikkie winsch newareja leħti to iħsto eejahha atraff. Papreksħu winsch pprejja, waj-wina taħdu reiħ ne-eż-żebha di, fakohdu f-żebha fuq is-sħu, kād faww is-sħu soħbi tif-żeġ-żebha, ja, ar-weenu zeetaki fakohħi, jo wairak wixi. Winsch un wina teeffexi eż-żebha, fakohħi f-żebha, jo wairak wixi. Winsch un wina teeffexi eż-żebha, fakohħi f-żebha, ja, ja weenu jeb ohtru lika tif ilgi ppe' sħieka ar kahju fwareem karatees, kamehr teeffeschi broħkasti ehda.

bijis fakohdees, tad tahs zitas mohzibas neko nelihdsejuscha, tapat ka tas pehreens teem diweem funeem, kas bijuschi fakohdufchees. Bet tas jaw ne-efoht tas ihstaas eefahkums.

Behz ilgas apdohmafchanas Mukuberis eejaaka Holinai stabstiht, ka winsch no paschahm jaunibas deenahm ar faveem wezaleem pasaules straidula dsihwi wedis un winsur nemeeriga deenas-sagla trakus preekus baudijis, bet turflaht ari wijsadus gruhtumus, truhtumus un behdas panejis. Zil-welk u winsch nekad ne-efoht nokahvis, winsch ari ne-efoht laupijis un sadjis, bet til wijsu lihds panehmis, ko winam waijadsejis un ko winsch dabujis. Tahda dsihwe drihs ap-nihkoht. Winsch efoht fanihdees ar radeem un draugeem un pats ar fewi. Apkahrt straidiht winsch wairs negrubejis un us weetas fehdeht ari newarejis. Dsihwiba winam palikuse reebiga, bet pats few galu negrubejis padaricht, lai winau wehlak ka siwi is uhdene issweijsotu jeb ka nosprahgufchu lohpu meschā atrastu.

Nu winsch bija kartawas nahwi ka to wijsu labako un patihkamo džirdejis flavejam, un kad wina draugi runajuschi no „leeleem wihereem“ un „kara-wadoneem,“ tad tee arweenu tahdi bijuschi, kas us kartawas augstako kahpeenu bija fawas dsihwes augstako weetu panahkuschi. Sewi littees pakahrtees, tas pec wiineem apshmejis kahsu-turefchanu. Tas, kas tizis kahrt, bijis tas brughtgans, kartawas ta bruhite, bende tas mahzitajis, kas ar to wijsu stiprako laulibu, tas ir, ar striki falaulajis; ta spahrofchanahs gaisja efoht tas kahsu danjis.

Sawai apnikuschi dsihwei gohdigu galu gribedams padaricht, winsch gahjis us Nerdlinas pilseftu, jo winsch bija džirdejis, ka tur zeeta polizeja waldoht.

Bet ja winsch buhtu sinojis, ka te (prohti Nerdlinā) til dauds buhchoht isrunas, tad winsch to nebuhtu darijis. Behdigi winsch fawu stabstu ar teem pascheem wahrdeem beidsa, ar kureem winsch bija fahzis, prohti: winsch nu weenreis efoht ar teem rahtskungeem fakohdees un gribohit fawu taisnibu patureht; kad winsch buhtu stuhlit virmā deenā, ta ka to pehzak darija, ar mohzibahm pahrlaufchinahs, tad ari winsch buhtu taisnibu teizis un nebuhtu fewi nemas til dauds lahwees mohzitees, buhtu ar labu pehreenu peetizis, bet pehreennam buhtu waijadsejis gruntigam buht. Tagad winu warohit ar karstahm stangahm rauftiht un winsch tomehr fawus famelotohs fleptawibas darbus istekfchoht par notikuscheem. Schee winam tagad peederohit un efoht wina ne-atnemama manta, ko winsch ar fawahm fahvehm virzis un aismalkajis.

Marija Holin, fcho stabstijumu džirdejuse, Mukuberim tureja breefmigu sprediki. Winsch pehz winas balss fkanahm džirdohit, dohmas, ka kahds engelis ar ugunigu sohbenu rohkā wina tumšča zeetuma kambari stabwoht; tomehr wijsi dauds fchis spredikis wina firdi ne-aishchra, dauds wairak winu ap-kauneja ta buhchana, kad winsch klujsa nakti Holinas duh-fchigu prahit un nahwes nizinafchanu ar fawu pascha notikumu fahldinaja, jo tad wina sturgalwiba it nekas winam ne-islikahs buht pret Holinas kreetnibu. Tadeht winsch ari fawai kamineetei arweenu dewa taisnibu, kad wina ne par ko nebehdadama, wina finoschu firdi kustinaja; tikai neweenam zitam winsch negrubeja taisnibu doht. Un kad Marija Holin winu ar fawahm runahm fahrdinaja, tad fchis runas winam ta pec firds kehrabs, it ka winsch pastara deenā tilku pasudinahts; bet tafchus winsch gribes wehl preeksch pastara deenas pec Nerdlinas kartawahm tilk pakahrts.

Pastarpam pagabja mehnesci. Abi kaimini neredsoht weens ohtram tuwojahs. Mukuberim newens zilweks nebija tahds mihlfch bijis ka Marija Holin, preeksch kuras tafchus winsch lohti kaunejahs un kura winam arweenu breefmigus spredikus tureja; un ta weza fewa atrada til dauds paslehpri tilku pee fchis meschona, ka winai gandrihs firds bailes usnahza.

Par apmeerinafchanu winai, kas bija par apzeetinatu raganu apsfuhdseta, bija ta buhchana, ka wina Mukuberim zil-neko spchja eedehstiht kristigu prahit. Mukuberis ari ar penehmigu prahit peenehma kristigas tizibas lohzelkus, bet ari palika pec fawas apmekchanahs, ka winam waijagoht tilk pakahrts us Nerdlinas grunts.

Juris Mukuberis bija ar magistrati fakohdees un magistrate ar winu, bet ari magistrate bija pate sawā starpa fakohdufhehs Jura Mukubera deht. Diwas partijas bija zehlujschahs un ta sawā starpa fakihdejusjchahs, ka strihdas leeta pate strihdechanahs deht pawifam tika aismirsta. Weena partija gribes Juri Mukuberi fahrt, tadeht ka winsch flepklabis padarijis; ohtra partija tadeht, ka winsch nekahdu flepklavibu naw nodarijis. Tikai pilseftas fkrishweris wīja flujsu pats pec fawis trescho partiju fakihdejija, prohti winsch gribes Mukuberi valā laist, jo to pilseftas fkrishweris pats fawim fazijs, ka Mukuberis buhtu pirmā deenā tizis mohzihis, tad tas buhtu taisnibu issfazis; nu tas bija par wehlu. Ja nu gribetu nogaidiht, kamehr abas partijas faweenotohs, kahdas wainas deht Mukuberis buhtu karams, tomehr Mukuberis zeetuma tohni waretu wezuma deht nomirt, un ta fakade buhtu pilseftai, kas tadhā pasaules straidulam til ilgi dewuse maini un džihwokli par brihwu. Kad nu pilseftas fkrishweris ar fawu smalku zilweku pasihfchanu dohmas, ka Mukuberis pehz zeetuma usrauga spreduma gan ilgi zeetuma ehdeenus ne-pazeetfchoht un apnikuschi, tad winam islikahs, ka wijsu labaki buhtu, kad Mukubera zeetuma durvis atfahit it newilfchus valā, lai winsch waretu isschmault. Kad winsch pasustu, tad ari wijsi fchi leeta tilku galā, un turflaht wehl latres brihnitohs, ka tahda wasanka deht tahdi gudri tefas wihi til ilgi laiku wareja fawas galwas laufiht; polizejas gohds buhtu glahbts un zeetuma usrauga palaidnibu winsch, prohti pilseftas fkrishweris, gan pats aishbldinatu.

Ta tad fkrishweris ari gahdaja, ka bultes preeksch Mukuberis zeetuma durwim daudsreis netika aishchautas. Mukuberis to gan drihs pamanija, bet palika fchischan; winsch gribes us Nerdlinas grunts tilk pakahrts.

Bet kad nu winsch kahdu deenu fawai kamineetei pastahsija no fawu zeetuma usrauga palaidnibus, tad ta leeta pahrgrohsijahs parvijam zitada. Til tahs dohmas no walejahn durwim mohdinaja Marijas Holinas wijsi stipru brihwibas-mihlestib. „Kad es ahrā waretu tilk!“ wina issfauza, „behgt es nebehgtu; es eetu prohjam un nahktu atpakat; es issfazit uweem Ulmas draugeem wijsas iszeestas mohkas un nahktu atpakat ar manas newainibas leezibahm un leezimekeem, — es nemas fawu brihwib, es tikai fawu gohdu gribu glahbts — — — —!“ Wina wehl nebija isrunajuse un Mukuberis winu jaw bija fapraties.

Jaw ilgi winsch strahdaja, gribedams plahno muhri starpabeem zeetumeem isplehst, wina erohtschlihds fchim tilk bija weens mass dselss gabalinfch.

(Turpmal wehl.)

Graud i un seedi.

Kā behdas jabeids.

Kahds skrohderis reis us zela fatizis mahlderi. Abi faru-najahs pahr fawa amata darifchanahm. Us reis skrohderis fa-welk jawu peeri grumbainu, nosweesch ar wiſu ſparu jawu pihipu ſemē, uſſper tai ar kahju wirſu, ka ta drupu drupas ſaplibſt un eefit few ar duhri pa peeri: bauks! Mahlderis to redſidams dohma, ka skrohderis traſt un newiloht iſſauz, ko tahda ahkſtſchanahs noſihmejoht. Us tam skrohderis atbild: „77 reisas efmu kluſu zeetis un winai peedewis; bet kad nolikts mehrs bija vilns, tad neſpehju bes atreebſchanahs faſalbites.“

„Waj pihpā ari mahk kaitinaht?“ mahlderis veſohbodams jauta.

„Daudſreis,“ ſkrohderis iſſauza, „man winas dehl ſirds graiſes uſnahkuſhas un tafs gitadi newaru remdinah, kad winu paſchu nogalinaju. Skahde gan nu ir, jo pahri biſchu jaw buhs nu par welti jaſchuij.“

„Jums gan druſku miſejahs,“ mahlderis atteiza, „juhs gan gribejat teilt, ka jaunas biſches ſchuijoht jums buhs tik dauds jaleek pa ſchkehrehm krist, ka lai pihpas ſkahde tiftu zaur tam atlihdinata. Waj ta naw?“

„Ko nu murojat!“ ſkrohderis duſmigi iſſauza, fawus ſkroh-deka grehkus eedohmadams un ſinadams, ka doſcham gabali-nam lizis pa ſchkehrehm krist. No duſmahm pahrnemts grib mahlderim aif mateem grahbt un to grahwi-gahſt; bet par laimi ihſta brihdi mahlderis iſſwelk buteli un mihligi waiza, waj ne-griboht no buteles paſmekht. ſkrohderis dohmadiams, ka mihtais jchnabitis butele, atbild ar ſmaididamu waigu, ka de-retu gan; ſliftu duhſchu atſpirdsinajoh.

„Sche nu!“ mahlderis faka, buteli paſneegdams.

Skrohderis no duſmahm un no brandwihna kahribas pahr-nemts, grahbij buteli ahtri rohkā un fahk nu wilkt ſtiprus mal-fus, bet druſku nodſehris, fahk pee buteles oſſtiht un to ſemē ſweeſdams, fahk kleegt wiſa ſpehla, ta ka no tam iſtrauzeti ſuni fahk reet, ka tihri bailes paleek. Skrohderis, tahdu trohſni iſſfirdis, pats ſatreuhſtahs un metahs ar aplauneju-ſchohs waigu, ka ar ſaku paſtalahm, malā.

Mahlderim tai butele nebij wiſ brandwihns, bet petroleumis, ko patlaban bija pirzis un zaur to neween ſewi no ſkrohderi uſmahlſchanahs aifwabinajahs, bet turklaht wehl ſkrohderi bija labi iſſohkoj. Ta daschdeen brandwihna dſehrajam behdas war apmeerinaht ar petroleumu. W. Zepurneeks.

Graudini.

Muhſu jaunekli ar miheleſtibū dſen andeli un uſſkata miheleſtibū ka andeli. Katru bagatu tehwu, kam meitas ir, tee eefkata ka kahdu walſis papihru ar kuponeem, un preze tik tadehl to kuponu, lai waretu walſtspapihra intrefes eewahkt.

Zaur laime nenahksi pee tizibas; laime tikai few ween fiz! Nelaime wairo tizibu un dihdie garu, bet laime garu nonahwe. Teefham, naudas maiſi ir wairak talentes nonahwejuſchi neka puſnahtnis ſchinelihts; gars ir wairak glahſe noſlihziſ, neka aſarās.

Mahkſla ir gara pirmoſimta meita. Wina ir tizibai tik pat dands valihdjejuſi, ka tiziba winai. Wina ir ne tik ween tizibas, bet ari gara auglis.

Gefahkumā Deewa radija wiheru, un pehz tam ſeeuw. Ka-pehz ſeewa netika eefahkumā radita? Tapehz, ka Deewa ſnoja, ka ar ſee wahm newar neka eefahkt.

„Katrs eefahkums ir gruhts!“ to zilweki labi eevehro un eefahk wiſu atſchgarneſki; ka par prohwı: Deewa bihjaſchanas katras buhſchanas eefahkums; ſcho eefahkum zilweki tura par waren gruhtu un tapehz katru buhſchanu papreeſch eefahk oh-tradi un tikai wiſpehdi eerauga Deewa bihjaſchanu par waijadfigu.

Pawafaris ir miheleſtibas dſihwiba; miheleſtiba ir dſihwibas pawafaris. Ja tu dſihwo eekſch miheleſtibas, tad muhſchigs pawafaris peld tawā dſihwibā.

Ja gribi, lai riktigi kompaſs tew' wada,
No akmenem fargees, kaſ magnetes rada!

Ko lihds, ka wahrdoſ ſigahſchahs,
Ja darboſ ſewis nerahdahs.

Eekſch wahdeem mas, bet darboſ dauds.
Tad angli krahees tew ar ſauds.

Miheleſtibā paſiſtahs, tapehz ka miheleſahs; draudſibā miheleſahs, tapehz ka paſiſtahs.

R. R.

D u e l e.

Kahdreiſ fahla ſtrihdekeſ kahds wezg ſaldats ar kahdu jauekli, un tik leela ſtrihdi ſagahja, ka ſirdigais karawihrs uſai-zinaja jaunekli us dueli. Jauneklis ari no uſaizinaſchanas ne-otfazijahs, bet lika ſaldatam lahdeht piſtoli ar pulweri ween; bet pats jawu peelahdeja ar pulweri un lohdi. ſaldats praſija, kamdehl ta daroh. Jauneklis atbildeja: „Tu jaw eſi wezg wihrs, tadehl ne-eeraugu tawu dſihwibu tik pat leelā wehrtibā ka manu, ka paſchds jaumbas gadob ſtahw.“

Dahbola Jeſkabs.

A t b i l d e.

Kruſteita: Saki, mihtais kruſtehwı, ka tas nahk, ka Juheſu mati gluſchi ſirmi un bahrda tihri melna?

Kruſtehwı: Tas tadehl ta ir, ka mani mati 20 gadus wezaki, neka mana bahrda.

R. R.

Pihpa un tabaks.

Laba pihp' un ſmeklgs tabaks,
Daudſreis ir par wiſu labaks;

Jo lam pihpē un tabazinsch,
Tas naw wiſ wehl nabadsinſch.

Tabaks dauds lo labu dara,
Tabalam ir ſipra wara,

Tadehl kam kaſ ſirdi grauſch:
Tabaku lai ne-apſtaſch!

Tadehl, pihp' un tabaks, abi,
Kaſ tohs zeenij, paleek labi.

Tad nu es ar' pabeigdams:
Pihpi glaudu ſmekkerams.

Dahbola Jeſkabs.

Uthildedams redaktehrs Ernst Plates.